

Ingovernabilitat a casa nostra

Manuel Milián Mestre / Periodista i consultor d'empreses

XAVIER PORRATA

Quasi mai Catalunya fou un país ingovernable, fora d'excepcions, i no les més glòries. Al XIX, conflictes com ara el ludisme forjaren tensions que van conduir a tremendismes entre obrers i empresaris, cosa que li va costar la vida, a mans de pistolers, a Josep Sol i Padrís, president de la patronal de l'època, o a debats judicials i plets amb Laureà Figuerola, advocat i ideòleg de l'esmentada entitat. Processos que es van decantar cap el pistolisme sindical i patronal dels inicis del XX i les famoses llistes negres del general Martínez Anido.

L'anarquisme, i després la FAI, foren episodis violents als carrers, a les institucions i en la política catalana, que van enllaçar amb la Guerra Civil de 1936. Tarradellas em contava que en aquells moments del final de la República, la irredimible actitud de la FAI i la notable insensatesa d'ERC, el seu partit, li van complicar força les coses a l'hora de governar Catalunya.

AVUI, EL PROBLEMA ÉS DIFERENT; la ingovernabilitat conjuntural rau en la discutible actitud dels polítics i dels partits. No és el PSC el genuí responsable de les males o errònies polítiques catalanes, sinó aquell dissortat model de tripartit. Des de la democràcia, poques vegades Catalunya ha estat més mal governada que durant ambdós tripartits; bé per una autoritat en excés personalitzada en el primer experiment, amb un desenfocament de la realitat social governable tan exagerat que ha condicionat d'una manera innecessària el segon tripartit. La redundat obsessió per la identitat nacional de Catalunya i un Estatut maximalista no sé si eren en realitat les raons per establir una prioritat tan determinant que hom obviés les catastròfiques conseqüències d'allò que el 2006 era ja tota una sospita per a intel·ligents, i el 2007 una evidència imminent: la crisi desestructuradora que patim. Se'n va fer cas omís, injustificable en un governant que ha de preveure els esdeveniments i, a més a més, regir-se pel bé comú i la *realpolitik*, la qual fixa les vies i mètodes per dur a terme polítiques del bé possible o, en tot cas, del mal menor. Des de l'ètica política, inclús com a fórmula acadèmica, són gradualismes en la mateixa essència de la conducta pública i del bon govern.

DINS EL TRIPARTIT ACTUAL, ES DONEN elements que a priori permeten formular una expectativa de govern, perquè no són curts de gambals ni de bon tros. La cautelosa prudència del president Montilla, de vegades massa sobrada de silencis; l'eficiència intel·ligent del conseller Castells, excel·lent administrador i amb criteri de l'erari públic; la capacitat demostrada del conseller Nadal; la tenacitat de la senyora Tura i la coherència sistemàtica del conseller Treserras en són bons exemples. El problema neix de la juxtaposició política: allò que funciona correctament en la singularitat, no necessàriament s'aconsegueix en la juxtaposició, per l'ídentic principi que no és exactament el mateix pluralisme que multiculturalitat, com va exposar amb brillantor Giovanni Sartori. El pluralisme és una proposta d'integració des del respecte a la diversitat; el muticulturalisme és simple juxtaposició, sense assimilació ni integració de les parts, les quals quasi mai arriben a la constitució d'un tot, ja que rebutgen la pèrdua de qualsevol de les seves connotacions considerades com a fonamentals. Se'n deriva que el pluralisme sigui el resultat del sistema democràtic, o bé el seu origen en societats diversificades, com ara la nord-americana, conformada des de la immigració sistemàtica. La multiculturalitat es resigna a no aconseguir un tot, sinó, en el millor dels casos, un mosaic, de la varietat del qual sortirà el conflicte social o polític. En poques ocasions hom cerca l'adequació al sistema cultural, social o polític de la societat d'acollida, sinó al seu condicionament o predeterminació des dels seus supòsits de partida. A la llarga, el conflicte.

D'ALGUNA MANERA, AQUEIXA ÉS L'ETIOLOGIA de governabilitat catalana: la juxtaposició no integrada de forces polítiques tan distintes que, sovint, resulten antitètiques. Entre el PSC i ERC existeixen diferències essencials, com ara l'irredempt independentisme; entre PSC i ICV hi ha tot un món de dogmatisme provinent de la cultura precedent del comunisme, o del fonamentalista procedir de l'ecologisme com a dogma inexorable. Ni de la crisi hom sortirà amb les exageracions de l'esquerra verda, ni amb les ridícules pretensions d'un Carod-Rovira supranacional, que traspua errors en els seus periples internacionals, tot generant una antiimatge de Catalunya amb les seves confuses arbitrarietats. Allò que podria ésser comprensible o intel·ligible des de la seva unitat política no integrada, resulta una paradoxa inoportuna des de la conformació del tripartit, ja que, de la mateixa manera que les incompetències de Saura descomponen el criteri o el model tripartit com a sistema de govern, estableixen una proposta de disgregació aparent o funcional i contradictòria. És per això que no resulta versemblant la nostra governabilitat institucional, fins al punt de qüestionar la seva viabilitat com a model per a pròximes opcions postelectorals.

NI ENS RECONFORTA AQUESTA HIPÒTESI de governabilitat, ni els seus elements constitutius semblen conciliables; fet i fet és una mena de desconcert desafinat, escandalós, tal com han demostrat els casos de Vic, d'Ascó, d'Horta de Sant Joan o del Senegal. Si hom no canvia de tresquera, anem cap al ridícul, allò que en opinió de l'astut Tarradellas era "l'únic que un polític no es pot permetre", i menys encara la Generalitat. Bo serà recordar el que deien els

carreters de la meva terra: quan les cavalleries van descoordinades i cadascuna estira cap a un costat s'acaba amb el carro bolcat.